

Oponentský posudek disertační práce Mgr. Lucie Krejčové „Orgasticita žen pod vlivem sexuální a partnerské zkušenosti“

Výzkum ženské sexuality přinesl v posledních letech celou řadu poznatků, které značně mění naše chápání variability ženské sexuality v kontextu konkrétních vztahů. Na tomto boomu se podílejí jednak nové výzkumné techniky (např. fMRI), inovativní teoretické koncepce (např. evoluční psychologie), ale i nastupující generace neklinicky zaměřených badatelek. Předložená disertační práce Mgr. Lucie Krejčové se zabývá několika aspekty ženského orgazmu, což je jak v sexuologii, tak i v evoluční psychologii vášnivě diskutované téma.

Samotná práce se skládá z teoretického úvodu, jedné přehledové práce a dvou empirických studií publikovaných v impaktovaných mezinárodních časopisech a jedné studie zaslané do recenzního řízení. V teoretické části autorka představuje klíčové teorie funkce orgazmu z několika teoretických perspektiv. Dále diskutuje faktory, které ovlivňují frekvenci výskytu orgazmu, ať už se jedná o charakteristiky partnera či typy sexuálních aktivit. Text je jasně strukturován a psán srozumitelným jazykem. Až na občasné nepřesnosti (např. definice adaptace (str. 9), definice funkce MHC (str. 11)), autorka jasně prokazuje vynikající expertízu v dané oblasti. Při diskuzi o genetických vlivech by také byla na místě větší opatrnost ohledně používání pojmu vrozený (např. „Některé ženy mají již od narození k této schopnosti [orgasticitě] blíže než jiné“ – je vůbec něco takového možné zjistit?). V závěru pak autorka uvádí, že provedené studie by mohly být využity v terapeutické praxi. Bohužel již nerozvádí konkrétní možnosti takového využití.

První publikovaná práce je přehledovou studií mapující představy o ženském orgazmu v novověké vědě. Tematicky tuto práci velmi vítám, protože názorně ukazuje, jak vnímání identického fenoménu závisí na dobových teoretických východiscích jednotlivých autorů. Zároveň ukazuje, že i téma, které na první pohled vypadá, že spadá především do zájmu sexuologů, má svou historicko-antropologickou perspektivu. Nicméně musím též dodat, že tento potenciál nebyl díky přílišné stručnosti textu plně využit a představuje teorie ženského orgazmu spíše telegrafickým způsobem, typickým pro medicínské odborné texty. Potřebný kontext pro pochopení východisek jednotlivých autorů si tak čtenář musí dohledat jinde.

Další dvě empirické práce publikované v respektovaném časopise *Journal of Sexual Medicine* se zabývají asociací mezi frekvencí vaginálních orgazmů, partnerskou spokojeností a mírou vzrušivosti. Hlavním zjištěním první studie je, že ženy, které uvádějí vyšší frekvenci vaginálních orgazmů, vykazují též vyšší míru partnerské i sexuální spokojenosti. V druhé studii bylo zjištěno, že frekvence vaginálních orgazmů souvisí s mírou vzrušivosti v hlubších částech vaginy a s vaginální

stimulací při první masturbaci. Obě studie přinášejí několik původních zjištění a jsou významným příspěvkem k porozumění fungování ženského orgazmu. Přestože obě studie jsou korelačního charakteru (tj. není možné z uvedených výsledků usuzovat na kauzalitu), interpretace výsledků je, dle mého soudu, poněkud jednostranná a snaží se přesvědčit čtenáře o výjimečnosti vaginálního orgazmu oproti orgazmu klitoridálnímu. Také mám určité pochybnosti o tom, zda se autorka podílela na designu studie a sběru dat studie o partnerské spokojenosti, protože v té době navštěvovala střední školu.

Poslední studie testuje, které sexuální praktiky jsou spojeny s vyšší frekvencí orgasmů. Vzhledem k přitažlivosti tématu by se mohlo zdát, že obdobných studiích byla již publikována celá řada, nicméně opak je pravdou. Studie je navíc postavena na rozsáhlém vzorku více jak 20 tisíc respondentů. Podle očekávání se vzrušivost některých sexuálních aktiv či pozic lišila mezi muži a ženami (např. felace). Autoři zároveň zjistili nejčastější frekvenci orgasmů u žen ve ventro-ventrální poloze a naopak nižší u ventro-dorzální pozice. Je zřejmé, že získané výsledky jsou součástí širšího projektu, což ovlivnilo i možnosti jednotlivých dotazníkových položek. Bylo by například mnohem informativnější zjišťovat frekvenci orgasmů pomocí konkrétních časových údajů než na škále „vždy“ až „nikdy“. Podobně by bylo vhodnější použít citlivější škálu pro hodnocení příjemnosti jednotlivých poloh, neboť použitá čtyřstupňová škála evidentně podléhala „efektu stropu“.

Výše uvedené komentáře jsou však spíše příspěvkem k diskuzi a nesnižují vysokou odbornou kvalitu předložené práce. Celkově považuji předloženou práci Mgr. Lucie Krejčové za velmi zdařilý počín, přinášející několik významných poznatků v oblasti ženské sexuality a splňující všechny požadavky kladené na dizertační práci. Z výše uvedených důvodů práci jednoznačně doporučuji k obhajobě.

Pro případnou diskuzi při obhajobě mám následující dotazy:

- 1] Jaký je autorčin názor na striktní rozlišování mezi vaginálním a klitoridálním orgazmem?
- 2] Jaký je autorčin názor na návrhy některých sexuologů ohledně zvyšování povědomí o kvalitativních rozdílech mezi vaginálním a klitoridálním orgazmem?
- 3] Jak autorka interpretuje současnou diskuzi ohledně kompetice spermií u člověka a role ženského orgazmu?